

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о јаким алкохолним пићима садржан је у члану 97. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија уређује јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, као и систем обављања делатности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о јаким алкохолним пићима (у даљем тексту: Закон) предлаже се због важности коју производња јаких алкохолних пића, првенствено ракија од воћа, има за развој пољопривреде Републике Србије и потребе да се доношењем Закона између осталог, регулише производња и квалитет у сектору производње јаких алкохолних пића на јединствен начин. Законом се такође регулише поступак регистрације географске ознаке и њено коришћење, чиме се штити интелектуална својина у овој области и омогућава додата вредност јаким алкохолним пићима. Доношење Закона ће имати свој позитиван утицај на развој примарне производње воћа као сировине за производњу ракија. Посебан разлог за доношење Закона је и потреба да се ускладе одредбе овог закона са одредбама Закона о безбедности хране („Службени гласник РС“, бр. 47/09), који се такође односи на сектор јаких алкохолних пића. Примарни циљ је брига за здравље крајњег потрошача, коме се кроз примену одредби закона омогућава да на тржишту има квалитетан, здравствено исправан и безбедан производ.

Област уређена овим законом је раније била регулисана Законом о вину и ракији усвојеном 1994. године („Службени гласник“, бр. 70/94, 13/02 и 101/05). Овај закон садржао је заједничке одредбе о вину и ракији и после дугогодишње примене и суштинских недостатака указала се потреба за раздвајањем материје која регулише вино од материје која регулише ракију и друга алкохолна пића. Из тих разлога је 2009. године донет Закон о вину („Службени гласник РС“, бр. 41/09 и 93/12) и Закон о ракији и другим алкохолним пићима („Службени гласник РС“, број 41/09). Овај закон није у потпуности усклађен са релевантним регулативама ЕУ, посебно у делу подела алкохолних пића на категорије, регистрације географске ознаке, правила везаних за старење и декларисање, као и што није на адекватан начин решио производњу воћног дестилата физичких лица, чија је производња превазилазила потребе домаћинства а није било начина ставити је у промет на легалан начин.

На основу стечених искустава током примене закона и уочених недостатака приступило се изради новог закона који треба на јединствен начин да регулише област производње, промета и контроле квалитета јаких алкохолних пића, као и поступка регистрације географске ознаке за јака алкохолна пића.

Либерализацијом услова за производњу код правних лица и предузетника и уписом у Регистар произвођача јаких алкохолних пића, што ће се постићи доношењем Закона, нелегална производња и промет постају мање атрактивни и онемогућава се довођење потрошача у заблуду у вези порекла и квалитета производа, посебно кад се ради о воћним ракијама. Такође се омогућава праћење свих путева алкохола, контрола целокупног

процеса производње почев од основне сировине до коначног производа упакованог у боцу чиме се гарантује порекло и квалитет производа.

Доношењем Закона о безбедности хране, област безбедности производа је регулисана хоризонтално, за све производе који се сматрају храном су уједначени услови и правила за производњу, као и одговорност за све субјекте у ланцу пословања храном. Јака алкохолна пића су сврстана у храну у смислу Закона о безбедности хране, па се све хоризонталне одредбе односе и на њих. У том смислу је извршено усклађивање одредби у делу где су се преплитале надлежности а које постоје још из времена када питање безбедности није посматрано хоризонтално, већ се решавало у сваком пропису посебно, за групе производа.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. овог закона прописан је предмет уређења, односно да се овим законом уређује се производња, географска ознака, квалитет, опис, представљање и декларисање и промет јаких алкохолних пића, као и друга питања од значаја за јака алкохолна пића.

Чланом 2. овог закона прописано је да се јаким алкохолним пићима сматрају сва пића намењена људској употреби са специфичним сензорним особинама и минималном алкохолном јачином 15% vol, као и ликер од јаја који има минималну алкохолну јачину 15% vol.

Јака алкохолна пића нису производи сврстани у царинску тарифу (ЦТ) 2203, 2204, 2205, 2206 и 2207.

Чланом 3. овог закона уређено је значење одређених израза који су употребљени у овом закону.

Чланом 4. овог закона прописани су начини на који се производе јака алкохолна пића (директно: дестилацијом природно ферментисаних производа са аромама или без њих; мацерацијом или сл. обрадом биљног материјала у етанолу, дестилату пољопривредног порекла и/или јаком алкохолном пићу; додавањем арома, шећера или других заслађивача, других пољопривредних производа и/или прехранбених производа у етанол, дестилат пољопривредног порекла и/или јако алкохолно пиће, или мешањем јаког алкохолног пића с једним или више: јаких алкохолних пића и/или етил алкохола или дестилата пољопривредног порекла и/или алкохолних пића и/или пића).

Чланом 5. овог закона прописано је да етил алкохол који се користи у производњи јаких алкохолних пића и свих њихових састојака мора да буде искључиво пољопривредног порекла. Такође, етил алкохол који се користи за разблаживање или растварање боја, арома и других дозвољених адитива мора да буде искључиво пољопривредног порекла, а јако алкохолно пиће не сме да садржи алкохол синтетичког порекла нити други алкохол који није пољопривредног порекла.

Чланом 6. овог закона прописано је да се јака алкохолна пића произведена у складу са овим законом разврставају у категорије у складу са прилогом који је саставни део закона, као и да се јака алкохолна пића која не могу да се разврстају у категорије производе од сировина пољопривредног порекла и/или прехранбених производа намењених за људску исхрану и може да им се додаје алкохол, ароме и боје и могу да се заслађују.

Чланом 7. овог закона прописан је начин производње одређених категорија јаких алкохолних пића.

Чланом 8. овог закона прописано је да производњом јаких алкохолних пића може да се бави правно лице и предузетник регистрован у Регистар привредних субјеката, односно други регистар у складу са посебним прописом, који је уписан у Регистар произвођача јаких алкохолних пића који води министарство надлежно за послове пољопривреде. Такође је прописан начин уписа у тај регистар.

Чланом 9. овог закона прописана је садржина Регистра произвођача јаких алкохолних пића, као и овлашћење министра надлежног за послове пољопривреде да ближе пропише садржину и начин вођења Регистра произвођача, као и образац годишњег извештаја о производњи, промету и залихама.

Чланом 10. овог закона уређен је поступак брисања из Регистра произвођача.

Чланом 11. овог закона прописана је дужност произвођача да води подрумарску евиденцију и да чува документацију којом се потврђују одређени подаци о набавци, производњи промету, сировинама и сл. Напомињемо да подрумарска евиденција представља ефикасан механизам за контролу производње.

Чланом 12. прописана је обавеза произвођача да обележи судове у којима се налазе дестилат пољопривредног порекла и јако алкохолно пиће у ринфузном стању према врсти и намени и да на њему назначи количину и садржај алкохола.

Чланом 13. овог закона прописано је да се старост јаког алкохолног пића које је сазревало одређује према старости најмлађег додатог алкохолног састојка, као и да се сазревање или старење одвија у одговарајућим судовима у поступку током кога долази до одређених природних реакција које јаком алкохолном пићу дају органолептичке особине које раније није имало.

Чланом 14. овог закона прописан је појам географске ознаке јаког алкохолног пића и опште одредбе о географској ознаци јаког алкохолног пића.

Чланом 15. овог закона прописане су одредбе у погледу регистрације хомонимне (истоимене) географске ознаке.

Чланом 16. овог закона прописане су одредбе о правној заштити регистроване географске ознаке јаких алкохолних пића.

Чланом 17. овог закона прописане су одредбе које уређују однос жига који садржи или се састоји од регистроване ознаке, односно регистрованог жига и географске ознаке јаког алкохолног пића.

Чланом 18. овог закона прописано је да географска ознака мора да буде регистрована да би могла да се употребљава и да би уживала правну заштиту у Републици Србији.

Географска ознака у Републици Србији региструје се у Регистар географских ознака и овлашћених корисника географске ознаке јаких алкохолних пића.

Чланом 19. овог закона уређен је начин подношења захтева за регистрацију географске ознаке, као и документација која се уз тај захтев подноси.

Чланом 20. овог закона уређена је садржина техничке документације која се доставља уз захтев за регистрацију географске ознаке, као и овлашћење министра надлежног за послове пољопривреде да ближе пропише начин и поступак за подношење захтева за регистрацију географске ознаке и садржину техничке документације.

Чл. 21. до 23. овог закона прописан је начин поступања са захтевом за регистрацију географске ознаке.

Чланом 24. овог закона прописано је да се по правоснажности решења о признавању географске ознаке та ознака региструје у Регистру географских ознака. Такође је прописана и садржина Регистра географских ознака. Поред наведеног, прописано је и овлашћење министра да ближе пропише садржину и начин вођења Регистра географских ознака.

Чланом 25. овог закона прописан је начин брисања из Регистра географских ознака, и то одредбе о начину брисања регистроване географске ознаке из тог регистра и начин брисања овлашћеног корисника из тог регистра.

Чланом 26. овог закона прописано је која лица и под којим условима могу да употребљавају регистровану географску ознаку.

Чланом 27. овог закона прописано је да се поступак за признавање права на употребу регистроване географске ознаке покреће на захтев удружења произвођача, односно произвођача, као и податке које захтев за признавање права на употребу регистроване географске ознаке треба да садржи.

Чланом 28. овог закона прописан је начин поступања са захтевом за признавање права на употребу регистроване географске ознаке.

Чланом 29. овог закона прописано је да се на међународно регистровање географских ознака примењује пропис којим се уређују ознаке географског порекла.

Чланом 30. овог закона прописано је да јако алкохолно пиће са географском ознаком подлеже обавезној контроли производње и квалитета коју врши министарство надлежно за послове пољопривреде.

Такође је прописано да за те послове министарство може да овласти сертификационо тело које је регистровано у Регистар привредних субјеката које има акт о акредитацији издат од стране надлежног акредитационог тела за обављање послова контроле и квалитета.

Чланом 31. овог закона прописан је начин обављања послова овлашћеног сертификационог тела и начин одузимања овлашћења овлашћеном сертификационом телу.

Чланом 32. овог закона прописано је да се контрола производње и квалитета врши на основу захтева који овлашћени корисник подноси министарству, односно овлашћеном сертификационом телу.

Чланом 33. овог закона прописано је да се по обављеној контроли производње и квалитета сачињава извештај у коме даје мишљење да ли је јако алкохолно пиће произведено у свему у складу са главним спецификацијама техничке документације, као и која количина јаког алкохолног пића из одређене производне године може да се стави у промет са географском ознаком, као и да се на основу тог извештаја доноси решење или издаје сертификат којим се дозвољава стављање у промет одређене количине јаког алкохолног пића са географском ознаком из одређене производне године.

Чланом 34. овог закона прописни су садржина и обим права овлашћеног корисника.

Чланом 35. овог закона прописано је да се на сва питања која нису посебно уређена овим законом а која се односе на упис у Регистар произвођача, регистрацију географске ознаке, признавање права на употребу регистроване географске ознаке и поступак контроле производње и квалитета примењују одредбе закона којим се уређује управни поступак.

Чл. 36. и 37. овог закона прописане су одредбе о квалитету јаких алкохолних пића и очувању квалитета јаког алкохолног пића.

Чланом 38. овог закона прописано је да се јака алкохолна пића описују, представљају и декларишу у складу са овим законом и посебним прописом којим се уређује декларисање хране.

Чланом 39. овог закона прописано је да декларација јаког алкохолног пића са географском ознаком мора да садржи број решења, односно сертификата којим се дозвољава стављање у промет одређене производне године.

Чланом 40. овог закона прописано на који начин се описују, представљају и декларишу мешавине.

Чланом 41. овог закона прописан је начин употребе сложеница.

Чланом 42. овог закона прописане су одредбе о продајном називу јаких алкохолних пића.

Чланом 43. овог закона прописани су услови за стављање у промет, односно да јака алкохолна пића која испуњавају услове у погледу безбедности и квалитета и која су у оригиналном паковању могу да се ставе у промет за непосредну људску потрошњу.

Такође је прописан да је промет јаких алкохолних пића и дестилата пољопривредног порекла у ринфузном стању дозвољен само за даљу дораду и прераду, као и шта се не сматра прометом јаког алкохолног пића и дестилата пољопривредног порекла.

Чланом 44. прописани су услови које јако алкохолно пиће мора да испуњава приликом увоза и извоза.

Чланом 45. овог закона прописано је да је забрањено излагање и продаја јаког алкохолног пића у ринфузном стању на сајму, пијаци, угоститељском и продајном објекту, као и забрана препакивања и накнадног декларисања јаког алкохолног пића.

Чланом 46. овог закона прописани су трошкови управног поступка које сноси подносилац захтева, као и да се средства остварена по том основу уплаћују на одговарајући рачун за уплату јавних прихода буџета Републике Србије, да се висина тих трошкова утврђује у складу са прописима којима се уређују административне таксе, као и да трошкове контроле производње и квалитета јаког алкохолног пића са географском ознаком и издавања сертификата сноси подносилац захтева.

Чл. 47-49. овог закона прописан је надзор пољопривредног инспектора и мере које тај инспектор налаже, а чланом 50. да се на решење пољопривредног инспектора може изјавити жалба министру надлежном за послове пољопривреде и да жалба не одлаже извршење решења.

Чл. 51-55. прописане су казнене одредбе.

Чл. 56. и 57. прописане су прелазне и завршне одредбе.